

РЕШЕНИЕ

№ 6449

гр. София, 25.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 29 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и пет януари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: КАЛИНА КР. ФИЛИПОВА

при участието на секретаря ВАЛЕНТИНА ВЛ. МИЛОВАНОВА
като разгледа докладваното от КАЛИНА КР. ФИЛИПОВА Гражданско дело
№ 20221110149804 по описа за 2022 година

Производството е образувано по искова молба на Г. А. Д. ЕГН ***** с предявен иск с правно основание чл.22 ЗПК, вр. чл.55 ал.1 пр.1 ЗЗД, срещу „..... ООД ЕИК ..... за осъждане на ответното дружество да заплати сумата в размер на 137 лв. /след прието изменение по реда на чл.214 ГПК чрез увеличаване на размера на претенцията в проведеното на 25.01.2023 г. открито съдебно заседание/, представляваща недължимо платени суми по договор за паричен заем №946139/19.05.2022 г. Ищецът твърди, че сключил с ответното дружество договор за паричен заем №946139/19.05.2022 г. за предоставяне на заем в размер на 500 лв., в чл.6 от който било уговорено, че заемателят се задължава да предостави на кредитора едно обезпечение от физическо лице-поръчител, паралелно с още едно от посочените обезпечения по избор: ипотека върху недвижим имот, особен залог върху движимо имущество, банкова гаранция или ценна книга, издадена в полза на заявителя. Поддържа, че в чл.8 от същия договор страните се договорили, че при непредставяне на обезпечение, на кредитополучателя ще бъде начислена неустойка в размер на 308,52 лв. Поддържа, че още със сключването на договора такава неустойка била начислена още със сключване на договора, тъй като ищецът не представил в срок надлежни поръчители или друг вид обезпечение. Твърди, че погасил изцяло кредита. Счита, че договорът е нищожен, тъй като ГПР не бил посочен по компоненти, а като процент. Не било посочено как се съотнася уговорения годишен лихвен процент за заема спрямо ГПР. Алтернативно поддържа, че действителния размер на ГПР е в пъти по-висок от посочения в договора, с което надхвърля максимално установения лимит в чл.19 ал.4 ЗПК. Поддържа, че в ЗПК е уредено задължение на кредитора, преди сключване на договора за кредит, да извърши оценка на кредитоспособността на заемополучателя, поради което и процесната клауза за неустойка е нищожна на основание чл.26 ал.2 ЗЗД вр. чл.33 ал.1 ЗПК, както и като неравноправна по см. на чл.143 ал.2 т.5 ЗПК. Поддържа, че с тези действия ответното дружество е заобиколило изискванията на

ЗПК за точно посочване на финансовата тежест на кредита за длъжника. Клаузата за възнаградителна лихва била нищожна като протИ.речаща на добрите нрави, отделно от това твърди, че клаузите в процесния договор не са формулирани по ясен и недвусмислен начин, в нарушение на чл.147 ЗПК, а ищецът го сключил при условията на крайна нужда и явно неизгодни условия. При условията на евентуалност релевира възражение за нищожност на неустоечната клауза, като поддържа, че заемната сума била погасена предсрочно от ищеца. По изложените съображения моли за уважаване на исковата претенция.

Ответното дружество депозира отговор на исковата молба в срока по чл.131 ГПК, с който оспорва исковете. Не се оспорват твърденията на ищеца, че между страните е бил сключен договор с посочените в исковата молба параметри. По същество се заявява, че предявените искове са неоснователни. Излагат се съображения, че договорът е валиден, сключен при спазване императивните разпоредби на ЗПК на принципа за спазена свобода на договаряне. Поддържа, че неустоечната клауза била индивидуално уговорена с кредитополучателя. Поддържа, че заемодателят е небанкова финансова институция, поради което и отпуснатия кредит бил обезпечен като рисков. Твърди, че договорът е съставен на ясен и разбираем език, не е променян лихвения процент за целия срок на заема. Оспорва да е налице протИ.речие със закона и добрите нрави. Моли за отхвърляне на исковете.

Съдът, като съобрази събраните доказателства, достигна до следните фактически и правни изводи:

Предявен е осъдителен иск с правно основание чл.23 ЗПК вр. чл.55 ал.1 пр.1 ЗЗД.

За уважаване на същия ищецът следва да докаже при условията на пълно и главно доказване реално плащане в полза на ответника на посочената в исковата молба сума при начална липса на основание; обедняване на ищеца за сметка на обогатяването на ответника, наличие на причинна връзка между тях, както и всяка от претенциите си по размер.

Ответникът следва да докаже правоизключващите и правопогасяващите си възражения, че процесните клаузи от договора са индивидуално уговорени или не нарушават значително равновесието между страните и не накърняват добрите нрави, респ. че е налице основание за задържане на получената сума, а при установяването на фактическия състав на вземанията следва да установи, че е погасил задълженията си.

Между страните не се спори, че по силата на сключен договор за паричен заем №946139/19.05.2022 г. ответникът е предоставил на ищеца заем в размер на 500 лв., при фиксиран лихвен процент от 3, 400 % и ГПР-49. 193 %, част от съдържанието на който договор е и клаузата на чл. 8, с която е уговорена неустойка в размер на 308, 52 лв. при неизпълнение от длъжника на задължението за предоставяне на обезпечение по чл. 6 от договора.

Съгласно чл. 9 ЗПК договорът за потребителски кредит, какъвто е и процесният, е писмен договор с конкретно съдържание, като в конкретния случай съдът приема за доказано, че са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 1 до т. 9, т. 11, 12 и 20 ЗПК.

Видно от представения по делото договор, същият е изготвен в писмена форма,

клаузите са описани по ясен и разбираем начин и шрифтът, на който е изписан е достатъчно ясен и с големина позволяваща прочитането без затруднения на съдържанието на договора, поради което и доводите на ищеца в тази връзка съдът намира за неоснователни.

Разпоредбата на чл. 6 от договора, възлага в тежест за заемателя –ищец да осигури едно измежду следните обезпечения: особен залог върху движимо имущество, ценна книга в полза на заекодателя, банкова гаранция или недвижим имот за сключване на договорна ипотека. Прочитът на съдържанието на клаузите на чл. 6 и чл. 8 от договора и съпоставянето им с естеството на сключения договор за паричен заем, налага разбирането, че по своето същество "неустойката" представлява скрито възнаграждение за кредитора. Изискванията, които клаузата на чл. 6 от договора възвежда за потребителя са на практика неосъществими за него, особено в светлината на обстоятелството, че той търси бързо кредитно финансиране. Не само правно, но и житейски необосновано е да се счита, че потребителят ще разполага със съответна възможност да осигури движими вещи, банкова гаранция или недвижим имот за ипотека, поради което и чрез поставените изисквания, за които е ясно, че са неизпълними от длъжника, то кредиторът цели да се обогати. Същевременно, кредиторът не включва неустойката по договора към ГПР, като по този начин заобикаля законовата норма на чл. 19, ал. 4 ЗПК. Съгласно чл. 22 ЗПК, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК договорът за потребителски кредит е недействителен, ако в същия не е посочен годишен процент на разходите и общата сума, дължима от потребителя. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съобразно § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, "Общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните такси". Предвид изложеното, то е необходимо в ГПР да бъдат описани всички разходи, които трябва да заплати длъжника, а не същият да бъде поставен в положение да тълкува клаузите на договора и да преценява кои суми точно ще дължи. В конкретния случай е посочено, че ГПР е 49, 193%, но от съдържанието на договора потребителят не може да се направи извод за това кои точно разходи се заплащат и по какъв начин е формиран ГПР. Предвид описаните по-горе предпоставки, при които възниква задължението на потребителя да заплати неустойка за непредставяне на обезпечение, то същата е с характер на сигурен разход и следва да бъде включена изначално при формирането на ГПР. В случая, акцентът се поставя не само върху факта, че в тежест на потребителя се възлага заплащането на допълнително възнаграждение за ползвания финансов ресурс, но и върху обстоятелството, че ако това обстоятелство му бе известно (чрез изначалното му включване в разходите по кредита), то той би могъл да направи информиран избор дали да сключи договора.

Всичко това поставя потребителя в неравностойно положение спрямо кредитора и на практика няма информация колко точно /като сума в лева/ е оскъпяването му по кредита. Това се явява и в директно противоречие с чл. 3, §1 и чл.4 от Директива 93/13 ЕИО. Бланкетното посочване единствено на крайния размер на ГПР, на практика обуславя невъзможност да се проверят индивидуалните компоненти, от които се формира и дали те са в съответствие с разпоредбата на чл. 19, ал. 1 ЗПК. Целта на цитираната разпоредба е на потребителя да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да направи във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи. От посоченото следва, че за да е спазена и разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, то е необходимо в договора да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения кредит представлява ГПР, но и изрично, и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР.

От друга страна, от заключението на вещото лице по съдебно- счетоводната експертиза, неоспорено от страните, се установява, че при уговорения в договора лихвен процент на възнаградителната лихва от 3,400% месечно при погасителен план от осем вноски по 111 лв. и заета сума от 500 лв. с приход от 388 лв. прогнозираната годишна доходност би била в размер на 179 %, отговаряща на 0,497 % доходност на ден. С оглед приетите по-горе постановки и доколкото се констатира, че в процесния договор е налице несъответствие между действителния и отразения в договора ГПР и включените в него компоненти, а уговорената възнаградителна лихва противоречи на добрите нрави, то следва да се приеме, че договорът за паричен заем №946139/19.05.2022 г., сключен между страните, е недействителен на основание чл. 22 ЗПК, вр. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. С оглед изложеното и констатираната недействителност, на основание чл. 23 ЗПК ответникът дължи единствено чистата стойност по кредит. Както бе посочено, в полза на същия е предоставена сумата в размер на 500 лева, като от заключението на вещото лице по съдебно- счетоводната експертиза, която съдът кредитира като обективно и компетентно изготвена и неоспорена от страните, се установява, че ищецът е заплатил по процесния договор за кредит сумата в размер на 643,38 лв., съотнесени както следва: 500 лв. главница по договора, лихви в общ размер от 34,62 лв., както и неустойка в общ размер от 108,76 лв.

Предвид посоченото и доколкото се установи, че ищецът дължи на ответника единствено главницата по договора за кредит, предявеният иск се явява изцяло доказан и като такъв следва да бъде уважен.

По разноските:

При този изход на правния спор пред настоящата инстанция право на разноски се поражда за ищеца. На основание чл.78 ал.1 ГПК ответното дружество следва да бъде осъдено да заплати на ищеца сумата в размер на 500 лв. за адвокатско възнаграждение. На основание чл.77 ГПК ответното дружество следва да бъде осъдено да заплати в полза на СРС държавна такса в размер на 50 лв., както и депозит за вещо лице в размер на 280 лв.

Така мотивиран, Софийски районен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА „..... ООД ЕИК ....., съдебен адрес ..... **ДА ЗАПЛАТИ** на Б Г.

А. Д. ЕГН *****, съдебен адрес гр.София, ж.к.“Зона Б- 5“, бл.15, вх.Е, ет.6, ап.117 на основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл.23 ЗПК, сумата **137 лева**, заплатена при начална липса на основание по договор за паричен заем №946139/19.05.2022 г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 13.09.2022 г. до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА „..... ООД ЕИК ..... **ДА ЗАПЛАТИ** на Г. А. Д. ЕГН ***** чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **500 лева** разноси по делото.

ОСЪЖДА на основание чл. 77 ГПК „..... ООД ЕИК ..... **ДА ЗАПЛАТИ** по сметка на Софийски районен съд сумата от **330 лева** за държавна такса и депозит за вещо лице по гр.д. №49804/2022 г. по описа на СРС, 29 състав.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____